

SVEA HOVRÄTT
Patent- och
marknadsöverdomstolen
Rotel 020109

PROTOKOLL
2016-10-26
Föredragning i
Stockholm

Aktbilaga
Mål nr PMÖÄ 8867-16

RÄTTEN

Hovrättsråden Ulrika Beergrehn och Adrian Engman, referent, samt
tf. hovrättsassessorn Teresia Danielsson

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Hovrättsfiskalen Axel Zacharoff

KLAGANDE

Hornbach Byggmarknad AB, 556613-4853
Aröds industriväg 66
422 43 Hisings Backa

Ombud: Advokaterna S.P.L och F.S. samt jur.kand. V.H.
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 1711
111 87 Stockholm

MOTPART

Konkurrensverket
103 85 Stockholm

Processförare: Chefsjuristen P.K. och processrådet M.K.
Samma adress

SAKEN

Undersökning enligt 5 kap. 3 § konkurrenslagen; nu fråga om utlämnande av
handlingar

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Patent- och marknadsöverdomstolen beslut 2016-10-06 i mål nr PMÄ 12498-16

Genom beslutet den 6 oktober 2016 biföll Patent- och marknadsdomstolen
Konkurrensverkets ansökan om undersökning enligt 5 kap. 3 § konkurrenslagen
(2008:579) utan att de som ansökan avsåg – bl.a. Hornbach Byggmarknad AB
(Hornbach) – fick tillfälle att yttra sig.

Dok.Id 1308798

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 00	08-561 675 09	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd2@dom.se www.svea.se		

Hornbach har överklagat beslutet och yrkat att Konkurrensverkets ansökan ska avslås, Patent- och marknadsöverdomstolen har gett prövningstillstånd och Konkurrensverket har yttrat sig över överklagandet.

Hornbach har därefter, med hänvisning till sin rätt till partsinsyn i ärendet, begärt att Patent- och marknadsöverdomstolen till bolaget ska lämna ut de handlingar som Konkurrensverket har hänvisat till i punkten 21 i sitt yttrande. Begäran avser Patent- och marknadsdomstolens aktbilaga 9 med undantag för Konkurrensverkets aktbilaga 406, vilken bilaga Hornbach redan fått del av.

Konkurrensverket har motsatt sig begäran och anfört i huvudsak följande. Utredningen befinner sig för närvarande i ett känsligt skede då undersökningen i formell mening fortgår i form av ”IT-sök”. Det finns ett mycket starkt intresse av att berörda företag under utredningen inte får del av uppgifter som är hänförliga till andra inblandade företag, eftersom syftet med undersökningen och Konkurrensverkets utredning då riskerar att omintetgöras. Av hänsyn till allmänt och enskilt intresse är det av synnerlig vikt att de sekretessbelagda uppgifterna inte röjs för Hornbach.

Efter föredragning fattar Patent- och marknadsöverdomstolen följande

BESLUT (att meddelas 2016-10-27)

Patent- och marknadsöverdomstolen avslår Hornbach Byggmarknad AB:s begäran om utlämnande handlingar.

Skälen för beslutet

Partsinsyn

Patent- och marknadsdomstolen får under vissa förutsättningar, på ansökan av Konkurrensverket, besluta att verket får genomföra en undersökning hos ett företag för att utreda överträdelser av bl.a. förbuden mot konkurrensbegränsande samarbete i 2 kap. 1 § konkurrenslagen eller i artikel 101 EUF-fördraget. Om det kan befaras att undersökningen annars skulle förlora i betydelse, får beslutet meddelas utan att den

som ansökan avser har fått tillfälle att yttra sig (se 5 kap. 7 § första stycket konkurrens-
lagen).

Bestämmelserna i lagen (1996:242) om domstolsärenden (ärendelagen) tillämpas vid patent- och marknadsdomstolarnas handläggning av ärenden enligt 5 kap. 3 § konkurrenslagen (se 8 kap. 2 § andra stycket konkurrenslagen). Enligt 22 § första stycket ärendelagen får ett ärende inte avgöras utan att den som är part har fått kännedom om en uppgift som har tillförts ärendet genom någon annan och parten har fått tillfälle att yttra sig över uppgiften. Domstolen får dock avgöra ärendet utan att så har skett om avgörandet inte går parten emot, om uppgiften saknar betydelse, eller om det av någon annan anledning är uppenbart obehövt att parten får kännedom om uppgiften (andra stycket samma paragraf). Det får vidare anses vara en grundläggande rättssäkerhetsprincip att den som är part i ett ärende enligt ärendelagen som regel ska ha rätt att ta del av materialet i ärendet (jfr t.ex. NJA 2008 s. 883). Mot den bakgrunden måste alltså Hornbach som part, ges rätt till insyn i den utredning som Konkurrensverket lagt fram mot Hornbach i ärendet.

Sekretess

De handlingar som Hornbach har begärt att få utlämnade är handlingar som Konkurrensverket lade fram till stöd för sin ansökan i Patent- och marknadsdomstolen. Konkurrensverket har förklarat att dessa handlingar hör till utredningen om de påstådda överträdelserna samt har gjort gällande att handlingarna innehåller uppgifter som omfattas av sekretess och att syftet med utredningen riskerar att omintetgöras om uppgifterna lämnas ut till Hornbach.

Enligt 17 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL) gäller sekretess för uppgift som hänför sig till utredning hos Konkurrensverket av överträdelser bl.a. av förbudet mot konkurrensbegränsande samarbete i 2 kap. 1 § konkurrenslagen eller artikel 101 EUF-fördraget om det med hänsyn till utredningen är av synnerlig vikt att uppgiften inte röjs. Sekretessbestämmelsen gäller även i patent- och marknadsdomstolarna för dessa uppgifter om de lämnats dit av Konkurrensverket (enligt 43 kap. 2 § första stycket OSL).

Genom vad som framkommit i ärendet bedömer Patent- och marknadsöverdomstolen att sekretess enligt 17 kap. 3 § OSL gäller för uppgifterna i de handlingar som omfattas av Hornbachs begäran.

Förhållandet mellan partsinsyn och sekretess

Fråga uppkommer då om Hornbach, trots att handlingarna omfattas av sekretess, ska få handlingarna utlämnade med hänsyn till sin rätt till partsinsyn. 10 kap. 3 § OSL reglerar vad som ska gälla vid konflikt mellan bestämmelser om sekretess och regler om rätt till partsinsyn, men den grundar inte i sig någon rätt till partsinsyn (se RÅ 2001 ref. 27).

Av 10 kap. 3 § första stycket OSL framgår att sekretess inte hindrar att en enskild eller en myndighet som är part i ett mål eller ärende hos domstol eller annan myndighet och som på grund av sin partsställning har rätt till insyn i handläggningen, tar del av en handling eller annat material i målet eller ärendet. En sådan handling eller ett sådant material får dock inte lämnas ut till parten i den utsträckning det av hänsyn till allmänt eller enskilt intresse är av synnerlig vikt att sekretessbelagd uppgift i materialet inte röjs (samma stycke). I sådant fall ska myndigheten på annat sätt lämna parten upplysning om vad materialet innehåller i den utsträckning det behövs för att parten ska kunna ta till vara sin rätt och det kan ske utan allvarlig skada för det intresse som sekretessen ska skydda (samma stycke). I andra meningen i bestämmelsens andra stycke anges att sekretess inte innebär någon begränsning i en parts rätt enligt rättegångsbalken att få del av alla omständigheter som läggs till grund för avgörande i ett mål eller ärende.

Till skillnad mot första stycket i 10 kap. 3 § OSL gäller andra meningen i paragrafens andra stycke enligt sin ordalydelse endast mål eller ärenden enligt rättegångsbalken. Den andra meningen hänvisar alltså inte till ärendelagen. I kommentaren till OSL anges att det synes oklart hur förhållandet är mellan 22 § ärendelagen och sekretessbestämmelserna i OSL (Tansjö m.fl., Kommentar till offentlighets- och sekretesslagen, Zeteo version 2016-05-31, kommentaren till 10 kap. 3 §). Det saknas enligt Patent- och marknadsöverdomstolen stöd i praxis för att tillämpa undantaget i andra meningen i andra stycket i ärenden enligt ärendelagen (jfr bl.a. NJA 2002 s. 433 och NJA 2008 s.

883 samt även Svea hovrätts beslut 2016-03-03 i mål Ö 910-16, vilka samtliga fall avser mål enligt rättegångsbalken). Vid sådana förhållanden bedömer Patent- och marknadsöverdomstolen att det saknas stöd för en analog tillämpning av andra meningen i andra stycket i ärenden enligt ärendelagen. Det kan tilläggas att detta ärende visserligen kan anses röra en anklagelse om brott. Patent- och marknadsöverdomstolen konstaterar dock att även rättegångsbalken medger vissa begränsningar i partsinsynen för den som är anklagad för brott, se t.ex. 23 kap. 18 § som avser rätten för en för brott skäligen misstänkt person att få insyn i den pågående förundersökningen. Patent- och marknadsöverdomstolen finner därför att det inte heller för detta ärende finns skäl för en analog tolkning.

Det anförda innebär att Hornbachs rätt till partsinsyn i ärendet ska gälla med de begränsningar som kan följa av första stycket i 10 kap. 3 § OSL.

Hornbachs rätt till utlämnande

Nästa fråga blir då om det finns skäl att med stöd av 10 kap. 3 § första stycket OSL begränsa Hornbachs rätt till partsinsyn. Konkurrensverket har gjort gällande att det av hänsyn till allmänt och enskilt intresse är av synnerlig vikt att de sekretessbelagda uppgifterna inte röjs mot Hornbach.

Patent- och marknadsöverdomstolen konstaterar att det är ett samhälleligt intresse att hinder för en effektiv konkurrens undanröjs och motverkas. Konkurrensverkets utredning syftar till att utreda och ytterst beivra överträdelser av de svenska och unionsrättsliga förbuden mot konkurrensbegränsande samarbete. Intresset av att skydda uppgifter i den pågående utredningen måste därför enligt Patent- och marknadsöverdomstolen anses vara ett sådant allmänt intresse av synnerlig vikt som avses i 10 kap. 3 § första stycket OSL. Vid denna bedömning ska de handlingar som omfattas av Hornbachs begäran inte lämnas ut till bolaget.

I Konkurrensverkets ansökan och yttrande över överklagandet finns övergripande redogörelser för vad de handlingar som omfattas av Hornbachs begäran rör. Patent- och marknadsöverdomstolen bedömer att Hornbach på så sätt har fått upplysning om vad handlingarna innehåller i den utsträckning som behövs för att Hornbach ska kunna

tillvarata sin rätt i detta ärende. Några ytterligare upplysningar om handlingarnas innehåll behöver därmed inte lämnas till Hornbach.

Slutsats

Patent- och marknadsöverdomstolens samlade bedömning blir alltså att Hornbachs begäran om utlämnande av handlingar ska avslås.

Beslutet får överklagas endast i samband med överklagande av Patent- och marknadsöverdomstolens slutliga avgörande, om Patent- och marknadsöverdomstolen tillåter ett överklagande av avgörandet.

Axel Zacharoff
Protokollet uppvisat/